

Självständigt arbete i krigsvetenskap, 18 hp

<i>Författare</i> Kadett Anna Olsson	<i>Program</i> OP 07-10
<i>Handledare</i> Fil.dr Sophia Ivarsson	
	<i>Beteckning</i>
10 år med resolution 1325 i Sverige	
<p>Det har gått 10 år sedan resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet antogs. Den följs av olika handlingsplaner för att implementera resolutionen. Dessutom finns studier om och erfarenheter i hur man skall lyckas med implementeringen av resolution 1325.</p> <p>Syftet med uppsatsen är att jämföra Regeringens handlingsplan för resolution 1325 och Försvarmaktens arbete med resolution 1325, för att lyfta fram likheter och skillnader. Syftet är även att visa vilka erfarenheter som dragits av studier om implementering av resolution 1325 och hur Regeringens plan och Försvarmaktens arbete stämmer överens med de dragna erfarenheterna.</p> <p>Uppsatsen presenterar resolution 1325 och de studier som finns om resolution 1325, samt Regeringens handlingsplan för att implementera resolution 1325 och en intervju med ansvarig för implementering av resolutionen i Försvarmakten.</p> <p>Resultatet av dokumentanalysen och intervjun visar att det finns likheterna mellan Regeringens och Försvarmaktens planer samt de studier som finns om resolution 1325, men även att det finns skillnader. Resultatet visar även vart fokus ligger i implementeringen av resolution 1325 och på vilket sätt arbetet följs upp av Regeringen och Försvarmakten.</p> <p>Slutsatsen är att det finns likheter men också skillnader mellan Regeringens plan och Försvarmaktens arbete och att båda i många fall är kopplade till tidigare studier om resolution 1325.</p> <p><u>Nyckelord:</u> Resolution 1325, Resolution 1820, Resolution 1888, Resolution 1889, Regeringens handlingsplan för resolution 1325, Genus, Kvinnor</p>	

10 years with resolution 1325 in Sweden

It's been 10 years since Resolution 1325 on women, peace and security was adopted. It's followed by various action plans to implement the Resolution. In addition, studies and experience in how to succeed with the implementation of Resolution 1325 have followed.

The purpose of this paper is to compare the Government's Action Plan on Resolution 1325 and the Swedish Armed Forces work with Resolution 1325, to highlight similarities and differences. The aim is also to present experiences learned from studies on how to implement Resolution 1325 and how the Government's action plan and the Armed Forces work in line with those drawn experiences.

This thesis presents the Resolution 1325 and different studies available on Resolution 1325. It presents The Government's action plan to implement Resolution 1325 and an interview with the person who is responsibility for implementation of the Resolution in the Armed Forces.

The results of the document analysis and the interview show that there are some similarities between the Governments and the Armed Forces plans and the studies of Resolution 1325, but also that there are some differences. The result also proves where the focus lies in the implementation of Resolution 1325 and how the work is monitored by the Government and the Armed Forces.

The conclusion is that there are similarities but also differences between the Government's plan and the Armed Forces work and that both in many cases are linked to previous studies on Resolution 1325.

Key words: Resolution 1325, Resolution 1820, Resolution 1888, Resolution 1889, The Government's Action Plan on Resolution 1325, Gender, Woman

Innehåll

Abstract

Innehåll

1	Inledning	4
1.1	Bakgrund till ämnesvalet.....	4
1.2	Disposition.....	5
2	Teori och empiri	6
2.1	Resolution 1325	6
2.2	Resolution 1820	7
2.3	Resolution 1888	7
2.4	Resolution 1889	8
2.5	Tidigare forskning kring resolution 1325.....	8
2.6	Erfarenheter från Afghanistan	10
3	Syfte med uppsatsen	10
3.1	Syfte	10
3.2	Frågeställningar	11
3.3	Avgränsning.....	11
4	Metod.....	11
4.1	Analys.....	11
4.1.1	Reliabilitet och validitet.....	11
4.1.2	Dokumentanalys.....	12
4.1.3	Intervjumetodik	12
4.1.4	Källkritik.....	12
5	Resultat.....	13
5.1	Regeringens handlingsplan för Försvarmakten.....	13
5.2	Sammanfattning av svaren från intervjun med Försvarmakten	15
6	Analys och diskussion.....	16
7	Förslag till fortsatt forskning.....	18
8	Sammanfattning.....	19
	Litteratur- och källförteckning	21
	Litteratur	21
	Internetkällor	21
	Övriga källor	21
9	Bilaga	22
9.1	Bilaga 1: Intervjufrågor.....	22

1 Inledning

1.1 Bakgrund till ämnesvalet

I slutet av oktober 2010 är det 10 år sedan resolution 1325 antogs av Förenta Nationernas, FN:s säkerhetsråd. Den har blivit styrande för medlemsländerna och de länder vilka FN arbetar i för fred och säkerhet. Sverige var ett av de första länderna i världen med en nationell handlingsplan för hur resolution 1325 skall implementeras och har även arbetat aktivt både nationellt, regionalt och globalt för att resolution 1325 skall införas och följas.¹

En av anledningarna till att jag valde att arbeta med resolution 1325 är att det är en högaktuell fråga i och med att det i höst är tio år sedan resolutionen infördes och som Sverige sedan skrev på att de skulle följa. Dessutom anses Sverige vara ett av de länder i världen som är mest jämställt och därmed borde det finnas goda förutsättningar för att implementera resolutionen i Sverige.

För Försvarsmaktens del är resolution 1325 styrande för hur de militära enheterna skall arbeta med ett integrerat genusperspektiv. Under de år jag har varit i Försvarsmaktens regi har jag mött på många som inte vet eller visste vad resolution 1325 står för och innebär, samt varför den är viktig idag. Även jag själv hade tidigare ingen eller endast liten kunskap om resolution 1325. Det kan bero på att jag inte kan dra mig till minnes att jag hade någon utbildning om resolution 1325 och vad den innebär. Det är anmärkningsvärt att det är en sådan brist på kunskap eftersom resolution 1325 är en så viktig del i det nya insatsförsvar Sverige bygger upp för att kunna arbeta i internationella insatser.

En annan anledning till valet av ämne var intresset för att själv lära mig mer om resolution 1325 och det arbete som görs i Sverige idag för att implementera resolution 1325.

Inom Försvarsmakten är arbetet med jämställdhet uppdelat i två olika huvudområden, internt och externt.

I den interna delen fokuseras det på hur det är bland personalen inom en organisation, exempelvis inom organisationen Försvarsmakten. Den interna delen fokuserar bland annat på att det skall vara lika villkor för män och kvinnor. Det är viktigt att både män och kvinnor har samma tillgång till olika arbetsuppgifter, möjligheter att avancera uppåt i sin organisation, tillgång till resurser och material. Den interna delen handlar även om fördelningen av kvinnor och män på arbetsplatsen, exempelvis över funktioner och positioner. Det vill säga att kvinnor och män är jämnt fördelat på alla nivåer inom organisationen.

I den externa delen fokuseras det på hur en operation genomförs internationellt utifrån ett genusperspektiv, det vill säga där både kvinnors och mäns villkor beaktas.²

Utrikesdepartementet ansvarar för den nationella handlingsplanen för implementeringen av 1325. Handlingsplanen berör i flera avseenden Försvarsmakten.

1

http://www.manskligarattigheter.gov.se/extra/pod/?id=18&module_instance=4&action=pod_show&navid=67&ubnavid=18&subnavinstance=4 Hämtad: 2010-04-21 09:18

² Olsson Louise, Tejpar, Johan. (Eds.), (2009), *Operational Effectiveness and UN Resolution 1325- Practices and Lessons from Afghanistan*, sidan 21

1.2 Disposition

Kapitel 1 Inledning

Kort beskrivning om ämnet och varför jag har valt att skriva om det, inkluderat problemformulering/problemställning i den löpande texten. Det finns även en förklaring och avgränsning av internt och externt arbete i Försvarmakten.

Kapitel 2 Teori och empiri

Bakgrunden beskrivs till varför resolution 1325 uppstod, samt sammanfattningar av resolution 1325 och efterföljande resolutioner som är kopplade till resolution 1325. Här tas även tidigare forskning kring resolution 1325 upp, med bland annat erfarenheter från Afghanistan.

Kapitel 3 Syfte med uppsatsen

Under denna rubrik tas syfte och frågeställningar upp, samt de avgränsningar jag gjort i uppsatsen.

Kapitel 4 Metod

I detta kapitel redovisas vilken metod jag har använt mig av och de tekniker jag nyttjat för att kunna använda den valda metoden, samt även reliabilitet/validitet och källkritik i uppsatsen.

Kapitel 5 Resultat

Redovisning av Regeringens handlingsplan för att implementera resolution 1325. Här redovisas även en sammanfattning av svaren från intervjun med ansvarig person för implementering av resolution 1325 i Försvarmakten.

Kapitel 6 Analys och diskussion

Jämförelse mellan Regeringens handlingsplan och Försvarmaktens arbete kopplat mot erfarenheter från Afghanistan och studier om resolution 1325. Jämförelsen lyfter fram likheter och skillnader och en diskussion förs kring detta. Kapitlet avslutas med slutsatser.

Kapitel 7 Förslag till fortsatt forskning

Möjliga och intressanta områden tas fram som kan användas vid fortsatt forskning kring resolution 1325 i framtiden.

Kapitel 8 Sammanfattning

Kort sammanfattning av uppsatsen, inkluderat syfte och frågeställningar. Här redovisas de huvudsakliga resultat uppsatsen kommit fram till samt dragna slutsatser.

Litteratur och källförteckning

Under denna rubrik redovisas de källor och den litteratur jag har använt mig av i uppsatsen.

Bilaga

Under denna rubrik finns intervjufrågorna för den intervju som genomförts med Försvarmakten redovisade. Frågorna behandlar Försvarmaktens roll vid implementering av resolution 1325 i Försvarmakten.

2 Teori och empiri

Bakgrunden till att resolution 1325 antogs var att FN uppmärksammat i sitt arbete för fred och säkerhet, att den största delen av civilbefolkningen som drabbats hårdast vid väpnade konflikter var kvinnor och barn.³ En annan anledning till att resolution 1325 antogs var för att öka andelen kvinnor som deltar i arbetet med att förebygga, hantera och lösa konflikter.⁴

Generellt består civilbefolkningen i stort sett till hälften av kvinnor och trots detta deltog de tidigare sällan eller aldrig i arbetet med att förebygga eller lösa konflikter, även vid fredsförhandlingarna utelämnades kvinnor. Kvinnornas politiska och fredsfrämjande aktiviteter togs sällan tillvara och de kunde inte själva påverka sin egen situation för en hållbar fred och till återuppbyggnad i sitt land.⁵ Tidigare studier visar på hur viktigt det är att implementera resolution 1325 med bland annat stor vikt vid att ha ett aktivt stöd till att lokala kvinnor deltar i fredsprocesser och konfliktförebyggande åtgärder. Dessutom visade studier på att riskerna för att kvinnor skulle drabbas av sexuellt ofredande och våldtäkter ökade drastiskt i samband med konflikter. Det sexuella våldet nyttjades systematiskt för att förnedra motståndaren och på längre sikt slå sönder familjer och även samhällen under en lång tid framåt.⁶

Under 1990-talet tog kriget och konflikterna en ny vändning och därmed blev det extra tydligt hur effekterna av kriget blev genusrelaterade exempelvis genom att våldtäkter genomfördes på order från soldaternas överordnade. Likaså ökade prostitution, handeln med människor och andra former av övergrepp när internationellt arbetande civila män och militär personal utnyttjade sin ställning på ett felaktigt sätt. Över hela världen rapporterades och visades bilder om våldtäkter och andra sexuella våldshandlingar i bland annat forna Jugoslavien och Rwanda. Fram tills nu hade konflikternas våldtäkter setts som en ofrånkomlig effekt av ett krig eller en konflikt, men nu visade det sig att våldtäkterna var en metod och ett vapen i konflikten. Män utförde våldtäkter för att de blev beordrade till det och inte enligt vad man tidigare förklarade våldtäkterna med att vara av *okontrollerbar manlig natur och en effekt att räkna med av ett krig eller konflikt*.

Våldtäkter genomfördes systematiskt på flickor och kvinnor som ett strategiskt drag i ett krig bland annat i Burma/ Myanmar, Rwanda, Bosnien och Kosovo. I Bosnien fanns även så kallade *våldtäkts camper* där våldtäkter utfördes systematiskt på dem som befann sig på campen.

Under påtryckningar från NGO:s och FN:s egna medlemsstater blev FN tvungen att börja se över kvinnors och flickors situation i ett konfliktområde och även göra något åt situationen. En av de åtgärder FN gjorde med detta som bakgrund var att införa resolution 1325.⁷

2.1 Resolution 1325

Den 31 oktober 2000 antog FN:s säkerhetsråd resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet. Syftet var att öka deltagandet av kvinnor vid arbetet med att förebygga, hantera och lösa

³ <http://www.operation1325.se/content/view/34/46/> Hämtad: 2010-04-13 15:16

⁴ <http://www.operation1325.se/content/view/41/52/> Hämtad: 2010-04-21 08:57

⁵ <http://www.regeringen.se/sb/d/10442/a/101610> Hämtad: 2010-04-13 15:03

⁶ Ivarsson, Sophia. (2010), *Genusmedveten säkerhet som en effekt av UNSC Resolution 1325? En utvärdering av 1325 och dess implikationer på en förändrad militär säkerhetssyn*, work in process, sidan 2

⁷ Valenius, Johanna. (2007), *Gender Mainstreaming in ESDP missions*, Paris; Institute for Security Studies, European Union, sidan 15-16, 20

konflikter. Den antogs bland annat för att det visats sig att kvinnor och barn drabbas hårdast i konflikter och krig samt för att öka andelen kvinnor i de olika insatsområdena. Med andra ord är det första gången som FN lyfter fram ett genusperspektiv i sitt arbete för fred och konfliktförebyggande i världen.⁸

Resolution 1325 består av 18 paragrafer och kan indelas in i fyra olika huvuddelar som behandlar kvinnor, fred och säkerhet.

”Paragraf 1-4: Kvinnors representation och inflytande

Paragraf 5-8: Integrering av genusperspektiv

Paragraf 9-12: Kvinnors rättigheter i konflikter

Paragraf 13-18: Uppdrag åt FN att kartlägga, följa upp och rapportera”⁹

2.2 Resolution 1820

För att ytterligare förstärka resolution 1325 och det våld som särskilt kvinnor utsätts för i dagens konflikter och krig togs resolution 1820 fram. Våldet består i att systematiskt utsätta kvinnor för sexuellt våld och andra grova övergrepp. Detta används ofta som en metod av stridande parter under en väpnad konflikt.¹⁰

Den 19 juni 2008 antog FN:s säkerhetsråd resolution 1820 som behandlar sexuellt våld och andra grova övergrepp mot civila i konflikter. Den visar på att våldtäkter kan utgöra krigsbrott, brott mot mänskliga rättigheter och en del i en handling för folkmord. Det är vidare viktigt att amnesti inte beviljas för sexualiserat våld i de fredsförhandlingar som görs och att de skyldiga skall ställas inför rätta.¹¹

Resolutionen uppmanar medlemsländerna till att utveckla skyddet för kvinnor och flickor i anslutning till de flyktingläger där de bor. Den påvisar hur viktigt det är att specifikt utbilda trupper, exempelvis de militära styrkorna för att öka kunskapen om och förmågan att förhindra sexualiserat våld.

Medlemsländerna har en viktig roll i att förbjuda det sexualiserade våldet och förhindra dess spridning. Det gäller även de myter som underblåser sexualiserat våld, exempelvis att en kvinna eller flicka med sin oskuld kvar skulle kunna bota en HIV-smittad man genom ett samlag.¹²

2.3 Resolution 1888

Den 30 september 2009 antog FN:s säkerhetsråd ytterligare en resolution för att förstärka och förtydliga resolution 1325 samt resolution 1820.¹³ Det är resolution 1888 och riktar sig framför allt mot de militära ledare vilka leder arbetet i FN:s regi i olika konfliktområden.

Den påvisar vikten av att de militära cheferna tar ansvar och visar handlingskraft i sitt arbete för att förhindra sexualiserat våld och straffa de skyldiga.

Resolutionen understryker att det är viktigt att det sexualiserade våldet tas med som en viktig punkt redan i begynnelsen av exempelvis fredsprocesser och utvecklingsarbeten.

⁸ <http://www.operation1325.se/content/view/41/52/> Hämtad: 2010-04-21 08:57

⁹ <http://www.operation1325.se/content/view/34/46/> (Citat) Hämtad: 2010-04-14 08:51

¹⁰ <http://www.regeringen.se/content/1/c6/13/62/27/10ec6c50.pdf> , sidan 4 Hämtad: 2010-04-14 13:39

¹¹ <http://www.operation1325.se/content/view/41/52/> Hämtad: 2010-04-21 08:57

¹² Ivarsson, Sophia. (2010), *Genusmedveten säkerhet som en effekt av UNSC Resolution 1325? En utvärdering av 1325 och dess implikationer på en förändrad militär säkerhetssyn*, work in process, sidan 5

¹³ <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N09/534/46/PDF/N0953446.pdf?OpenElement> Hämtad: 2010-06-13 11:10

En annan viktig del resolutionen lyfter fram är hur viktigt det är att kvinnor deltar i de fredsfrämjande insatserna, både i civila, militära och polisiära befattningar.

Det har visats sig att drabbade kvinnor och barn kan ha lättare att rapportera övergrepp till kvinnlig personal och kan känna en större trygghet och säkerhet med den kvinnliga personalen.

När kvinnlig personal deltar i de fredsfrämjande insatserna kan det uppmuntra och stödja de lokala kvinnornas möjligheter och vilja att engagera sig och delta i nationella säkerhetssektorer. Detta i sin tur kan leda till att en säkerhetssektor för alla utvecklas, särskilt för kvinnorna.

Resolutionen uppmanar alla till att använda passande och lämpliga åtgärder för att skydda civila, inklusive kvinnor och barn från all form av sexualiserat våld. Det är viktigt att de militära cheferna ger dicsiplineringspåföljder till de skyldiga, samt att de tar ansvar och visar handlingskraft i sitt arbete för att förhindra sexualiserat våld.

Alla rapporter om sexualiserat våld skall utredas ordentligt och de skyldiga skall ställas inför rätta i en domstol.¹⁴

2.4 Resolution 1889

I ett ytterligare steg att förstärka de tidigare resolutionerna om kvinnor, fred och säkerhet antog FN:s säkerhetsråd den 5 oktober 2009 resolution 1889.¹⁵ Denna riktar sig framför allt till alla medlemsländer och uppmanar dem att arbeta tillsammans när det gäller kunskap och erfarenhet kring att genomföra resolution 1325. Syftet är att länderna tillsammans skall utveckla världsomfattande kunskaper och idéer för att utveckla införandet av resolution 1325, 1820 och 1888.¹⁶

2.5 Tidigare forskning kring resolution 1325

Studier om implementering av resolution 1325 visar på ett antal faktorer som inverkar hindrande respektive gynnsamt för implementeringen. Studier visar på att det är gynnsamt för implementeringen av resolution 1325 när de chefer som leder en insats är utbildade på resolutionen och förstår vikten av att implementera resolution 1325. Det är viktigt att cheferna tidigt visar ett genusperspektiv på de mål som Sverige har med sin insats i området, det vill säga om chefen exempelvis har en genusrådgivare på insatsen eller inte. I annat fall finns risken att implementeringen av resolution 1325 inte blir av eller inte ses som ett sätt att öka kvaliteten i det arbete som skall genomföras.¹⁷ Det spelar också roll på vilket sätt genusrådgivare används och vilken kunskap konfliktområdets insatspersonal har vad gäller mäns och kvinnors olika situation i en konflikt.¹⁸

En annan del för att arbetet med resolution 1325 skall fungera så bra som möjligt är bland annat att samverkan sker mellan de organisationer och enheter som befinner sig i ett insatsområde. Denna samverkan kan vara i form av att utbyta erfarenheter, kunskap och

---

¹⁴ Ivarsson, Sophia. (2010), *Genusmedveten säkerhet som en effekt av UNSC Resolution 1325? En utvärdering av 1325 och dess implikationer på en förändrad militär säkerhetssyn*, work in process, sidan 12-13

¹⁵ <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N09/542/55/PDF/N0954255.pdf?OpenElement> Hämtad: 2010-06-13 11:18

¹⁶ Ivarsson, Sophia. (2010), *Genusmedveten säkerhet som en effekt av UNSC Resolution 1325? En utvärdering av 1325 och dess implikationer på en förändrad militär säkerhetssyn*, work in process, sidan 6

¹⁷ Ivarsson, Sophia. & Edmark, Lina. (2007), *Att samverka kring 1325- samverkansmöjligheter mellan civila och militära aktörer i internationell krishantering avseende implementering av FN resolution 1325*, sidan 56-60

¹⁸ Ivarsson, Sophia. (2010), *Genusmedveten säkerhet som en effekt av UNSC Resolution 1325? En utvärdering av 1325 och dess implikationer på en förändrad militär säkerhetssyn*, work in process, sidan 5-7

information om exempelvis säkerhetsläget, olika transportvägar som är att föredra i området och om någon/några i lokalbefolkningen behöver extra humanitär hjälp.¹⁹

Ytterligare en aspekt som verkar gynnsamt på implementeringen av resolution 1325 är att ha ett genusperspektiv på en insats genom att exempelvis rekrytera fler kvinnor till insatserna. Det gäller såväl på polisiära, militära som på höga ledarskapspositioner, samt att arbeta för att de skall vilja vara kvar i systemen och trivas med sitt arbete.

Kvinnor och män som patrullerar tillsammans har visats sig ha en stark fredsfrämjande signal utåt mot lokalbefolkningen. Det är också viktigt att militära män visar en annan sorts maskulinitet än vad kanske insatsområdet vanligtvis har och genom det förmedlar fred och jämställdhet. Genusperspektivet speglas också av att det genomförs utbildning om resolution 1325 är och hur viktig implementeringen av resolution 1325 är.

Till de hinder som finns för implementering av resolution 1325 hör stereotypa föreställningar om vikten av att "respektera andras kulturer" och att inte tvinga på exempelvis muslimska kvinnor vår svenska feminism. Detta grundar sig ofta i en enkel och statisk kulturell förståelse som ofta innebär att det är männens idéer och tankar som beaktas på kvinnors bekostnad. Vilket resulterar i att kvinnor inte involveras i lokala och internationella återuppbyggnadsprojekt och fredsförhandlingar utan primärt ses som "skyddsobjekt". En av de största anledningarna och riskerna till att ett insatsområde behåller eller till och med förstärker förtrycket av kvinnor är om det saknas ett genusperspektiv likt detta på insatsen.

En annan anledning till att implementeringen förhindras är att lokala kvinnor ofta ses mer som offer än drivna och aktiva medborgare, vilket ofta upplevs som hotfullt eller provocerande, särskilt hos lokalbefolkningens män vilket gör att många svenska enheter avstår att ta tag i detta känsliga område. Kvinnor i konfliktdrabbade länder är ofta starkt drivna till att skapa en varaktig fred och bör ges möjlighet till egen försörjning och ekonomisk självständighet i större utsträckning.²⁰

Studier visar att det finns problem med att införa en på papper skriven resolution i praktiken. Mycket beror detta på vilket ledarskap cheferna använder med genusperspektiv eller inte, om och på vilket sätt genusrådgivare används samt vilken kunskap konfliktområdets insatspersonal har vad gäller mäns och kvinnors olika situation i en konflikt.

Tidigare studier visar på att det finns åtminstone tre huvudkomponenter för att kunna implementera resolution 1325 i en organisation som exempelvis Försvarmakten. Dessa tre är:

- Kartlägga vad resolutionen innebär för det praktiska och dagliga arbetet i Försvarmakten
- Bestämma hur strukturen för att implementera resolutionen 1325 ska se ut i Försvarmakten

---

¹⁹ Ivarsson, Sophia & Edmark, Lina. (2007), *Att samverka kring 1325- samverkansmöjligheter mellan civila och militära aktörer I internationell krishantering avseende implementering av FN resolution 1325*, sidan 19-21

²⁰ Ivarsson, Sophia & Edmark, Lina. (2007), *Att samverka kring 1325- samverkansmöjligheter mellan civila och militära aktörer I internationell krishantering avseende implementering av FN resolution 1325*, sidan 56-60

- Analysera vilken utbildning och på vilket sätt den skall genomföras för att hitta det som krävs för olika delar och nivåer inom Försvarmakten, för att en förändring skall ske i riktning mot resolution 1325²¹

2.6 Erfarenheter från Afghanistan

En av framgångsfaktorerna för att lyckas med att implementera resolution 1325 är att utveckla styrningar för vilka koncept och policys som ska vara gällande för resolutionen. Det Nordatlantiska rådet beslutade den 12 december 2007 att utveckla denna teori och som ett led i detta lät rådet åtta experter från fyra olika länder göra en studie om hur resolution 1325 har införts i NATO:s Provincial Reconstruction Team (PRT) i Afghanistan. Studien gjordes i form av fem fallstudier på fem olika PRT runt om i Afghanistan. Alla fem PRT hade olika nationaliteter.

Efter studien identifierades tre områden som krävs för att lyckas med att införa resolution 1325 i NATO operationer. Dessa tre områden är:

- Att använda sig av en allsidig strategi för att införa resolution 1325, exempelvis genom att ha både män och kvinnor i alla funktioner och på alla nivåer och därmed få möjlighet att nå ut till hela lokalbefolkningen. Samt att kunna samarbeta med och främja lokala organisationer inkluderat olika kvinnoorganisationer på plats.
- Att ansvariga chefer och ledare tar ansvar för att införandet av resolution 1325 genomförs, exempelvis genom att utveckla och se över stående ordrar så kallade *Standard Operating Procedures* (SOP) för det egna förbandet samt att cheferna och ledarna själva är utbildade och kunniga på resolution 1325.
- Att införa expertfunktioner för att lyfta upp och öka effektiviteten vid implementeringen av resolution 1325, exempelvis genom att anställa en så kallad *Gender Adviser*, som fungerar som rådgivare till chefen och/eller så kallade *Gender Focal Points*, som är personer speciellt utbildade på resolution 1325 och är till för att bygga upp ett kontaktnät när det gäller genusperspektiv på en insats.²²

Jag avser undersöka huruvida Försvarmaktens implementering av resolution 1325 och regeringens handlingsplan har några likheter och skillnader och om de följer tidigare studier om resolution 1325, framför allt de tre krav som studien från Afghanistan kommit fram till.

3 Syfte med uppsatsen

3.1 Syfte

Syftet med uppsatsen är att jämföra Regeringens handlingsplan för resolution 1325 och Försvarmaktens arbete med resolution 1325, för att lyfta fram likheter och skillnader. Syftet är även att visa vilka erfarenheter som dragits av studier om implementering av resolution 1325 och hur Regeringens plan och Försvarmaktens arbete stämmer överens med de dragna erfarenheterna.

---

²¹ Ivarsson, Sophia, (2010), *Genusmedveten säkerhet som en effekt av UNSC Resolution 1325? En utvärdering av 1325 och dess implikationer på en förändrad militär säkerhetssyn*, work in process, sidan 3

²² Olsson, Louise & Tejpar, Johan. (Eds.), (2009), *Operational Effectiveness and UN Resolution 1325- Practices and Lessons from Afghanistan*, sidan 3, Annex 1 sidan 1-10

Följande frågeställningar kommer därför att analyseras;

3.2 Frågeställningar

Vilka likheter respektive skillnader finns mellan Regeringens handlingsplan och Försvarmaktens arbete för att implementera resolution 1325?

Vilka erfarenheter har dragits från arbetet med implementering av resolution 1325 i Afghanistan och i andra studier om resolution 1325?

Följer den svenska implementeringen av resolution 1325 de erfarenheter som dragits i olika studier?

3.3 Avgränsning

Till min uppsats har jag valt att intervjua endast en person om arbetet med att implementera resolution 1325 i Försvarmakten. Detta medför att det endast blir respondentens utsagor och eventuellt personliga åsikter och tankar som utgör grunden för analysen. Genom att intervjua flera olika personer som varit på plats och praktiskt jobbat med implementeringen kan det ge mer information och en större bild av hur arbetet med implementeringen går. Detta har inte varit möjligt mot bakgrund av begränsningar i uppsatsens omfång och tid.

4 Metod

4.1 Analys

För att besvara studiens frågeställningar har jag valt att använda mig av i huvudsak en kvalitativ metod. Genom en kvalitativ metod skriver man ner textmassa vilket behandlar det valda ämnet. De tekniker vilket ofta används är att på olika sätt analysera texter som redan finns skrivna och/eller att göra egna intervjuer där man sedan skriver ner svaren i en text. Genom en kvalitativ metod uppnås en förståelse om textens ämne hos läsaren.²³

Inom ramen för denna uppsats kommer de kvalitativa metoderna utgöras av intervju, dokumentanalyser och jämförelser mellan olika dokument.

I min metod berör jag även reliabilitet i syfte att kontrollera om teknikerna är användbara och lämpliga för min uppsats. Dessutom har jag tagit med källkritik i metod delen för att kunna visa vilka källor jag har använt mig av och på vilket sätt jag har behandlat dem under mitt arbete med uppsatsen.

4.1.1 Reliabilitet och validitet

Reliabilitet är det som anger hur tillförlitlig ett mätinstrument är och vilken användbarhet det har. För min del innebär det att jag exempelvis kontrollerar att den jag intervjuar är en person med rätt kunskap för min uppsats och att de källor jag använder mig av är så långt det är möjligt från en primär källa. Det innebär även att materialet jag använder skall vara användbart för min uppsats. Intervjufrågorna skall även vara formulerade så att de inte går att missförstå eller att de är orelevanta för min uppsats, utan ger svar på det jag efterfrågar.

Med validitet menas att jag som författare verkligen mäter det som skall mätas. Det innebär i mitt fall att jag använder mig av relevanta källor och att de behandlar mitt ämnesområde,

---

²³ Hallenberg Jan, Ring Stefan, Rydén Birgitta & Åselius Gunnar. (2008), *Om konsten att tänka, granska och skriva på ett vetenskapligt sätt- En introduktion i metodlära*, sidan 12-13

resolution 1325. Med validitet menas även att det kontrolleras om en intervju är den teknik som är mest lämpad att använda i min uppsats.²⁴

4.1.2 Dokumentanalys

I inledningen av uppsatsen har jag valt att gå igenom och sammanfatta olika dokument med en viktig del eller en anknytning till mitt ämne i uppsatsen. Jag har valt att titta på de fyra olika resolutioner vilka behandlar kvinnor, fred och säkerhet och sammanfattat deras budskap i stort. Jag har även valt att i min analys- och diskussions del ta med Regeringens plan för implementering av resolution 1325 samt hur det arbetet skall följas upp och valt ut de delar som gäller för Försvarmakten. Dokumenten är mer eller mindre styrande för Försvarmakten och i arbetet med att implementera resolution 1325 i organisationen. Slutligen har jag sammanfattat erfarenheter från en studie gjord i Afghanistan.

4.1.3 Intervjumetodik

Intervjuer används vanligen för att det inte finns dagsaktuell fakta i ämnet och därför behöver en ansvarig eller sakkunnig person inom området tillfrågas.²⁵

Eftersom det pågående arbetet med att implementera resolution 1325 inte finns dokumenterat i dagsläget har en intervju genomförts med den person som i Försvarmakten är ansvarig för implementeringen av resolution 1325. På grund av att ett möte med en intervju inte var möjlig när personen var mycket upptagen skickades frågorna, se bilaga 1 slutligen via mail och besvarades även den vägen. Detta innebär att möjligheten till följdfrågor och vidare utveckling utifrån frågorna blev begränsad.

4.1.4 Källkritik

Innan en källa används bör den kritiskt granskas enligt följande kriterier för att författaren skall veta om det är en tillförlitlig källa att använda sig utav:

- Äkthetskriteriet – är källan vad den utger sig för att vara
- Samtids-, tids eller närhetskriteriet – hur lång tid har det gått sedan den historiska händelsen skedde och till dess att källan berättar om den. Samtids eller närtidskällor bör eftersträvas.
- Beroendekriteriet – om flera olika källor ger en lika berättelse om en händelse måste det undersökas om de uppkommit oberoende av varandra eller inte. Trovärdigheten ökar om texterna har tillkommit oberoende av varandra och ändå säger samma sak.
- Tendenskriterier – i vilket syfte texten har tillkommit samt författarens och upphovsmannens sympatier och deras motstånd som eventuellt kan ha påverkat källan.
- Kontextkriteriet – jämföra den skriftliga källans uppgifter med vad den allmänna uppfattningen är om vad som är möjligt och inte möjligt om ämnet.²⁶

I detta arbete har jag valt flera olika källor för att samla material till min uppsats och utifrån kriterierna ovan har jag valt att använda mig av dessa.

De är i huvudsak material utgivna av Regeringen, Försvarethögskolan eller Försvarmakten, vilket alla är statliga organisationer och därmed får anses vara sanningsenliga och riktiga källor. Det material jag använt från Regeringen och Försvarmakten är de beslut och fastslagna regler och mål som satts upp för att implementera resolution 1325. Dessa ser jag

---

²⁴ Ejvegård, Rolf. (2003), *Vetenskaplig metod*, Studentlitteratur, Lund, Tredje upplagan, sidan 70-74

²⁵ Ejvegård, Rolf. (2003), *Vetenskaplig metod*, Studentlitteratur, Lund, Tredje upplagan, sidan 48

²⁶ Hallenberg Jan, Ring Stefan, Rydén Birgitta & Åselius Gunnar. (2008), *Om konsten att tänka, granska och skriva på ett vetenskapligt sätt- En introduktion i metodlära*, sidan 41-45

som samtids och närhetskällor, sedan de är gällande idag och för de närmsta åren, samt att källorna är styrande för den verksamhet Försvarsmakten bedriver idag. Flera av dessa är tagna från informationssidor från Internet och samtliga finns utskrivna hos författaren ifall de skulle vara borttagna idag.

Vidare har jag använt mig av vetenskapliga forskningsresultat om implementering av resolution 1325 och de studier jag har valt att titta på är publicerade och återfinns i referenslistan. Endast en av dessa är under bearbetning idag och det är Sophia Ivarssons *Genusmedveten säkerhet som en effekt av UNSC Resolution 1325? - En utvärdering av 1325 och dess implikationer på en förändrad militär säkerhetssyn*. Den återfinns i utskrivet format samt digitalt hos författaren.

5 Resultat

5.1 Regeringens handlingsplan för Försvarsmakten

Sverige var ett av de första länderna i världen att anta en nationell plan för att kunna genomföra FN:s resolution 1325. Den första handlingsplanen antogs 2006 och sträckte sig till 2008. Från dessa två år drogs erfarenheter och kunskaper, dessa blev sedan grunden för den nya handlingsplan som gäller idag.

De erfarenheter och kunskaper som togs tillvara påvisade att de största utmaningarna ligger i att kunna organisera, utbilda och genomföra arbetet kring resolution 1325. Sedan den första handlingsplanen antogs har även nya faktorer tillkommit och de spelar stor roll i den nya handlingsplanen, exempelvis resolution 1820.²⁷

Handlingsplanen är framtagen av en arbetsgrupp inom Regeringskansliet som fört en nära dialog med olika myndigheter, forskningsinstitutioner, andra länder, enskilda och internationella organisationer, i syfte att ta fram den nya handlingsplanen.

Regeringens arbete med resolution 1325 bygger på tre hörnstenar; *säkerhet, utveckling och mänskliga rättigheter*.

Planen bygger på att fortsätta det arbete som påbörjats, i syfte att få ökat genomslag och effekt samt att med ny handlingskraft fortsätta att genomföra resolution 1325.²⁸

Den nya handlingsplanen för genomförandet av resolution 1325 gäller för perioden 2009-2012 och antogs den 19 februari 2009.²⁹

Regeringen har prioriterat åtgärder som leder till tre övergripande mål:

- ”En betydligt större andel kvinnor deltar i internationella freds- och säkerhetsfrämjande insatser, inom ramen för regionala och internationella organisationer, och insatserna genomförs med ett genusperspektiv i syfte att öka insatsernas effektivitet”.
- ”Se till att skyddet av kvinnor och flickor i konfliktsituationer stärks och baseras på ett analysarbete där kvinnor aktivt deltar”.
- ”Tillse att kvinnor i konfliktområden deltar fullt ut och på lika villkor som män på alla nivåer i mekanismer och institutioner för konfliktförebyggande, krishantering, fredsbyggande, humanitära insatser och andra insatser under en postkonfliktfas.”³⁰

---

²⁷ Se sidan 7-8

²⁸ <http://www.regeringen.se/content/1/c6/13/62/27/10ec6c50.pdf>, sidan 5-7 Hämtad: 2010-04-22 09:45

²⁹ <http://www.regeringen.se/content/1/c6/13/62/30/e09abb3f.pdf>, sidan 1 Hämtad: 2010-04-22 09:51

³⁰ <http://www.regeringen.se/content/1/c6/13/62/27/10ec6c50.pdf>, sidan 8 (Citat) Hämtad: 2010-05-07 14:57

Sverige kommer att lägga extra mycket vikt vid de områden där Sverige själv bidrar till och är involverade i freds- och säkerhetsfrämjande insatser.

Sveriges handlingsplan är indelad i tre olika delar i syfte att förtydliga de utmaningar det innebär att genomföra resolution 1325, samt att visa på att behovet av insatser är olika. Handlingsplanens tre delar är;

- Nationellt; inom Sverige
- Regionalt; inom EU och regionala organisationer som exempelvis Europarådet, NATO/Euroatlantiska Partnerskapsrådet (EAPR) och mellan de nordiska länderna
- Globalt; med mest fokus på FN

För att införandet av resolution 1325 skall fungera är det viktigt att ett bra samarbete finns både nationellt, regionalt och globalt, samt att både kvinnor och män deltar i arbetet.

Oavsett vilken del det handlar om har de olika nivåerna inom och utanför Sverige några punkter som är gemensamma och alla delar utgår från de tre övergripande målen vilket angetts tidigare. Detta gäller även för Försvarsmaktens arbete nationellt, regionalt och globalt. De mål i handlingsplanen som bland annat berör Försvarsmakten är följande:

- Öka andelen kvinnor i organisationen, på alla nivåer och i olika befattningar.
- Samtliga länder och deltagare i de insatser som de deltar i skall tillsammans arbeta för att införa och genomföra resolution 1325, samt att utvärdera och utveckla arbetet. Till detta tillkommer även ett genusperspektiv och en tydlig jämställdhetsplan. Utbilda och informera om resolution 1325 samt att samverkan sker mellan olika organisationer och enheter.
- Fredsinsatserna får mandat och resurser att uppnå ett tryggt skydd för kvinnor och flickor i området. Kvinnors säkerhet i ett insatsområde beaktas särskilt.
- Lokalbefolkningens kvinnor deltar aktivt i processer för att förebygga konflikter, hantera kriser, i fredsprocesser, frågor som rör mänskliga rättigheter, uppbyggnad och säkerhet i sitt eget land.

Regeringen har det övergripande ansvaret för att resolution 1325 införs, men även de departement och andra svenska myndigheter, exempelvis Försvarsmakten som berörs av implementeringen är ansvariga.

Arbetet med att implementera resolution 1325 skall följas upp genom en regelbunden rapportering och utvärdering när brister i kunskap och implementering upptäcks. Regeringen ger myndigheterna i uppdrag att i sina årsredovisningar eller redovisningar i särskilda frågor att redovisa de insatser som gjorts för att implementera resolutionen. Handlingsplanen skall ses över en gång om året genom att Utrikesdepartementet kallar till möte. Slutligen skall handlingsplanen utvärderas innan den går ut till myndigheterna, i syfte att dra lärdomar och erfarenheter för framtiden.³¹

---

³¹ <http://www.regeringen.se/content/1/c6/13/62/27/10ec6c50.pdf>, sidan 8-21 Hämtad: 2010-05-07 14:57

5.2 Sammanfattning av svaren från intervjun med Försvarsmakten

I Försvarsmaktens arbete med att implementera resolution 1325 samordnas olika frågor kring genus regelbundet i insatsverksamheten. Dessa genusfrågor inkluderar resolution 1325 och de efterföljande resolutionerna. Detta genomförs genom att Försvarsmakten implementerar ett genusperspektiv i de befintliga systemen för ledning av verksamheten och i planering för operationer. Vad gäller de efterföljande resolutionerna anser Försvarsmakten att dessa bidrar till ännu starkare fokus på att implementeringen skall genomföras.

Genusperspektivet i sig kommer även att bli en del av den nya Militärstrategiska doktrinen och är sedan tidigare ett av de strategiska målen för Försvarsmakten och det finns med i Försvarsmaktens utvecklingsplan. Implementeringen i sig sker bland annat genom att genus är en del av den operativa planeringsprocessen ända från militärstrategisk nivå till den taktiska nivån, exempelvis i Försvarsmaktens uppdrag internationellt i en insats.

Fram tills idag har Försvarsmaktens största fokus, vad gäller resolution 1325 varit i arbetet i Afghanistan och det är även där implementeringen av resolution 1325 har nått längst.

I Afghanistan är en struktur uppbyggd med en så kallad *Gender Field Advisor*. Den personen har till uppgift att stödja chefen under insatsen för att alltid ha ett integrerat genusperspektiv i den operativa/taktiska verksamheten inom ramen för *Provincial Reconstruction Team (PRT)* verksamheten. I sin tur har *Gender Field Advisor* hjälp av utsedda så kallade *Gender Focal Points*.³² Inom ramen för det svenska bidraget i Afghanistan är genusperspektivet en del av alla steg från planering till genomförande och utvärdering. Utvärderingen sker i form av identifierade och dragna lärdomar från händelser och operationer.

Inför framtiden är inriktningen att utvecklingen nu fortsätter till att omfatta alla svenska styrkebidrag på liknande sätt, dock anpassat till de olika specifika insatserna beroende på exempelvis mandat, uppgift och kultur.

Utöver detta har Försvarsmakten vid flera olika tillfällen tillsatt positionen som *Gender Advisor* i internationella staber. Dessutom bygger Försvarsmakten just nu upp en egen pool av personal som är *Subject Matter Experts (SMEs)*. Dessa personer ska inriktas mot att åka ut på internationella uppdrag som *Gender (Field) Advisors*.

SME:s uppgifter är i huvudsak att vara experter på hur genusperspektivet integreras i de militära operationerna. Kompetenspoolen håller även i mycket utbildning och träning i ämnet genus.

Sedan två år tillbaka övas genusfunktionen som en del av Försvarsmaktens internationella stabsövningar exempelvis i övningar som *Viking 08* och *Viking 10*.

Fram tills idag har fokus för implementering av resolution 1325, förutom på insatsorganisationen i Försvarsmakten på olika informationsoperationer, även varit på media samt på ansvariga för rekrytering i olika nivåer.

När det gäller själva implementeringen av resolution 1325 är det inte några delar i resolutionen som är extra svåra att implementera. Däremot anser Försvarsmakten att de har en lång väg att gå vad gäller andelen kvinnor i organisationen, utan att det är orsaken eller en anledning till att det är särskilt svårt att genomföra implementeringen.

Arbetet med att följa upp implementeringen i Försvarsmakten görs inom Försvarsmaktens verksamhetsledning enligt en ordinarie uppföljning, samt genom erfarenhetsredovisning och

---

³² Se beskrivning sidan 10

dragna lärdomar enligt en så kallad *lessons learned process*. Uppföljning sker även genom att chefen genomför exempelvis inspektioner.³³

6 Analys och diskussion

I detta kapitel har jag jämfört Regeringens handlingsplan och Försvarsmaktens arbete kopplat till erfarenheter från Afghanistan och studier om resolution 1325. Jag har gjort en jämförelse mellan dessa i syfte att se likheterna och skillnaderna och koppla det mot tidigare studier. Utifrån det har jag kunnat föra en diskussion för att slutligen kunnat dra slutsatser.

Den främsta och tydligaste likheten jag har identifierat mellan Regeringens handlingsplan, Försvarsmaktens arbete och de studier som genomförts om resolution 1325 är att det är viktigt att män och kvinnor deltar i alla funktioner och på alla nivåer inom organisationen vid ett internationellt arbete. Det är en viktig del för att kunna nå ut till hela lokalbefolkningen och även få kontakt med fler lokala organisationer, inkluderat kvinnoorganisationer. Med andra ord behövs det någon form av genusperspektiv på en insats för att kunna identifiera behov som exempelvis i det här fallet att det behövs fler kvinnor i insatserna.

Studier om implementering av resolution 1325 visar att en av de största anledningarna och riskerna till att ett insatsområde bibehåller eller till och med förstärker förtryck av kvinnor är om det saknas ett genusperspektiv på insatsen. En av de viktigaste åtgärderna för att ha ett genusperspektiv på en insats är således att rekrytera fler kvinnor till insatserna för att väga upp det stora antalet män. När det gäller just att öka andelen kvinnor i insatserna har Försvarsmakten idag en lång väg att gå innan detta är uppnått, med tanke på att det totalt sett är en mycket liten andel kvinnor i internationella insatser idag.³⁴

Den andra likheten jag har identifierat är att både Regeringen och Försvarsmakten ser uppföljning och utvärdering som en viktig del i arbetet för att implementera resolution 1325.

Regeringens handlingsplan skall följas upp genom en regelbunden rapportering och utvärdering när brister i kunskap om och i implementering upptäcks. Handlingsplanen ses över en gång om året. Regeringen ger bland annat Försvarsmakten i uppdrag att i sina årsredovisningar eller genom redovisningar i särskilda frågor att redovisa de insatser som gjorts för att implementera resolutionen. Det vill säga att Regeringen även har en uppföljning av hur handlingsplanen följs och vad som kan behöva ändras eller förstärkas i den.

Inom Försvarsmakten följs arbetet med implementeringen av resolution 1325 kontinuerligt upp genom Försvarsmaktens verksamhetsledning enligt ordinarie uppföljning.

Dessutom sker uppföljning genom att olika enheter inom organisationen redovisar erfarenheter och dragna lärdomar enligt en så kallad *lessons learned process*. Uppföljning sker även genom att chefen genomför exempelvis inspektioner av förbandet och i insatsområdet.³⁵

I övrigt har jag identifierat att intresse- och fokusområden går åt olika håll. Regeringens handlingsplan riktar sig mot mer övergripande mål, som exempelvis att den nödvändiga

---

³³ Intervju genomförd via mailkorrespondans med den som är ansvarig för implementering av resolution 1325 i Försvarsmakten. Intervjun genomfördes 2010-06-08

³⁴ <http://www.regeringen.se/content/1/c6/13/62/27/10ec6c50.pdf>, sidan 8 (Citat), text Hämtad: 2010-05-07 14:57, samt intervju genomförd via mailkorrespondans med den som är ansvarig för implementering av resolution 1325 i Försvarsmakten. Intervjun genomfördes 2010-06-08

³⁵ <http://www.regeringen.se/content/1/c6/13/62/27/10ec6c50.pdf>, sidan 8-21 Hämtad: 2010-05-07 14:57, samt Intervju genomförd via mailkorrespondans med den som är ansvarig för implementering av resolution 1325 i Försvarsmakten. Intervjun genomfördes 2010-06-08

säkerheten för kvinnor och flickor får tillräckliga mandat och resurser för att lösas och att det finns ett samarbete mellan länder för att tillsammans införa och genomföra resolution 1325.

De studier som bedrivits i Sverige om resolution 1325 har visat på att ett bra samarbete och en bra samverkan mellan organisationer är en viktig del för att på ett övergripande plan lyckas med att implementera resolution 1325. I Regeringens plan är fokus på ett högre plan i form av samverkan och samarbete mellan olika länder.³⁶ Däremot skulle det Regeringen tar upp som samverkan och samarbete även kunna beröra arbetet mellan olika länder i ett och samma insatsområde. Kontentan är att det finns en koppling mellan Regeringens plan och tidigare studier, men att vikten av samverkan inte lyfts upp i intervjuerna med Försvarsmaktens respondent.

Försvarsmaktens fokus ligger mer på en praktisk och verklighetsbaserad nivå med exempelvis en egen pool av personal som ska inriktas mot att åka ut på internationella uppdrag som *Gender (Field) Advisors*. Deras uppgifter är i huvudsak att vara experter på hur genusperspektivet integreras i de militära operationerna. Kompetenspoolen håller även i mycket utbildning och träning i ämnet genus.³⁷

En annan del jag har identifierat och som väsentligt skiljer dem åt är när det gäller bakgrunden till Regeringens handlingsplan och Försvarsmaktens arbete. Regeringens handlingsplan utgår i grunden från resolution 1325, som är mer en idealbild av hur det skall vara än hur arbetet rent praktiskt skall genomföras. Erfarenheter från Regeringens tidigare handlingsplan har tillvaratagits till den idag gällande handlingsplanen, men det är mer erfarenheter från hur handlingsplanen i sig fungerade och inte hur det praktiskt fungerade med handlingsplanens direktiv i verkligheten. Det skulle kunna vara så att Regeringen har tagit hänsyn till studien från Afghanistan eftersom studien gjordes efter ett beslut i december 2007 och Regeringens handlingsplan började gälla från februari 2009, däremot speglas det inte i klartext i handlingsplanen.

Det medför att en organisation som Försvarsmakten måste omformulera Regeringens handlingsplan på papper till något som fungerar i verklighetens insats.

Till skillnad från Regeringens handlingsplan utgår Försvarsmaktens arbete från praktisk erfarenhet och dragna lärdomar från exempelvis insatsen i Afghanistan. Där byggs arbetet upp kring tidigare erfarenheter och studier för att lyckas med att bland annat implementera resolution 1325. När det gäller studier om resolution 1325 utgår de nästan uteslutande från praktiska erfarenheter och lärdomar om hur arbetet med implementeringen går. Inom Försvarsmakten finns möjligheten att snabbare anpassa sig till förändringar och erfarenheter än vad det gör med Regeringens handlingsplan, som är gällande över ett större tidsspänn än Försvarsmaktens mer levande handlingsplan.

En annan del som skiljer regeringens handlingsplan från Försvarsmaktens arbete är chefers roll vid implementering av resolution 1325. Det har visats sig vara av vikt att cheferna är utbildade och förstår vikten av att implementera resolution 1325 på en insats, med stöd av experter.³⁸ Kopplat till detta har studien från Afghanistan även visat på att ett av de viktigaste kraven för att lyckas med att implementera resolution 1325 är att cheferna tar ett stort ansvar

---

³⁶ <http://www.regeringen.se/content/1/c6/13/62/27/10ec6c50.pdf>, sidan 8-21 Hämtad: 2010-05-07 14:57

³⁷ Intervju genomförd via mailkorrespondans med den som är ansvarig för implementering av resolution 1325 i Försvarsmakten. Intervjun genomfördes 2010-06-08

³⁸ Ivarsson, Sophia. & Edmark, Lina. (2007), *Att samverka kring 1325- samverkansmöjligheter mellan civila och militära aktörer i internationell krishantering avseende implementering av FN resolution 1325*, sidan 56-60

vid implementeringen och att de till sin hjälp har expertfunktioner i syfte att ge råd och stöd.³⁹ Det spelar också roll på vilket sätt genusrådgivare används, samt vilken kunskap konfliktområdets insatspersonal har vad gäller mäns och kvinnors olika situation i en konflikt.⁴⁰

Dessa expertfunktioner däremot är en likhet som finns mellan Regeringens handlingsplan och Försvarmaktens arbete. Detta i form av *Gender Field Advisors* och *Gender Focal Points* och dessa har genom Försvarmaktens försorg bland annat redan införts i insatsområdet i Afghanistan och kommer i framtiden även att införas på fler insatser internationellt. Dessutom bygger Försvarmakten upp en pool av personal som ska inriktas mot att åka ut på internationella uppdrag som *Gender (Field) Advisors*. Deras uppgifter är i huvudsak att vara experter på hur genusperspektivet integreras i de militära operationerna samt stötta chefen med genusfrågor under insatsen och även genomföra utbildning om resolution 1325.⁴¹

De slutsatser jag har dragit är att det finns både likheter och skillnader mellan Regeringens handlingsplan för implementering av resolution 1325 och Försvarmaktens arbete med resolution 1325. Dessutom är de studier som gjorts om resolution 1325 i många fall kopplat till både Regeringens handlingsplan och framför allt Försvarmaktens arbete. Detta visar på att det finns en koppling mellan Regeringen, Försvarmakten och tidigare forskning, om än stundtals tunn.

För att arbetet med att implementera resolution 1325 skall bli så lyckat som möjligt krävs att Regeringen och Försvarmakten samverkar och samarbetar mer, i syfte att Regeringens skrivbord skall möta Försvarmaktens leriga kängor i en större utsträckning än idag. Det bryter ut nya krig och konflikter där nya komplexa situationer och problem finns, vilket kräver nya motmedel för att förhindra och stoppa detta. Idag är fortfarande arbetet med implementeringen av resolution 1325 relativt ny och därmed har arbetet med att identifiera behov, svagheter och styrkor precis börjat komma igång ordentligt. Då behövs ett nära samarbete mellan alla som är involverade i resolution 1325.

7 Förslag till fortsatt forskning

Idag finns det ingen resolution som särskilt behandlar män och pojkars situation i konfliktområden och i stort sett utesluts de från resolution 1325 och i de efterkommande resolutionerna, som är kopplade till resolution 1325. Eftersom resolution 1325 är döpt till "kvinnor, fred och säkerhet" lämnas män och pojkar bara genom namnet på resolutionen direkt utanför resolutionens ramar.

I de konflikter som pågår idag har det visats sig att män och pojkar även de utsätts för sexuellt våld och andra grova övergrepp. Detta uppmärksammas nästintill inte alls av omvärlden. Finns det behov av en resolution för detta ändamål? Hur ser situationen ut för de civila män och pojkar som befinner sig i ett konfliktområde?

Efter oktober månad i år kan en ordentlig utredning påbörjas i Sverige för att se vad som hänt under 10 år sedan resolution 1325 infördes. Vilka kunskaper och erfarenheter har kommit

---

³⁹ Olsson, Louise & Tejpar, Johan. (Eds.), (2009), *Operational Effectiveness and UN Resolution 1325- Practices and Lessons from Afghanistan*, sidan 3, Annex 1 sidan 1-10

⁴⁰ Ivarsson, Sophia. (2010), *Genusmedveten säkerhet som en effekt av UNSC Resolution 1325? En utvärdering av 1325 och dess implikationer på en förändrad militär säkerhetssyn*, work in process, sidan 5-7

⁴¹ Intervju genomförd via mailkorrespondans med den som är ansvarig för implementering av resolution 1325 i Försvarmakten. Intervjun genomfördes 2010-06-08
<http://www.regeringen.se/content/1/c6/13/62/27/10ec6c50.pdf>, sidan 8 (Citat), text Hämtad: 2010-05-07

fram? På vilket sätt kommer dessa att spela roll i handlingsplaner och i ett internationellt arbete framöver?

Försvarmakten är under en stor omställning från invasionsförsvar till insatsförsvar. På vilket sätt kommer det nya försvaret att bli påverkad av de nya resolutionerna 1888 och 1890 i framtiden? Blir det någon skillnad i utbildning och attityd i det nya systemet med kontraktsanställda soldater? Kommer kraven att vara annorlunda för dem som skriver under ett kontrakt för Försvarmakten idag till skillnad mot tidigare värnpliktiga soldater, när det gäller genusperspektiv och kunskap om resolution 1325 som idag är en så viktig del i det internationella arbetet?

8 Sammanfattning

Syftet med uppsatsen är att jämföra Regeringens handlingsplan för resolution 1325 och Försvarmaktens arbete med resolution 1325, för att lyfta fram likheter och skillnader. Syftet är även att visa vilka erfarenheter som dragits av studier om implementering av resolution 1325 och hur Regeringens plan och Försvarmaktens arbete stämmer överens med de dragna erfarenheterna.

De frågeställningar jag har valt för att kunna nå fram till syftet är följande:

Vilka likheter respektive skillnader finns mellan Regeringens handlingsplan och Försvarmaktens arbete för att implementera resolution 1325?

Vilka erfarenheter har dragits från arbetet med implementering av resolution 1325 i Afghanistan?

Följer den svenska implementeringen av resolution 1325 de erfarenheter som dragits i olika studier?

Jag har identifierat flera likheter mellan Regeringens handlingsplan för att implementera resolution 1325 och Försvarmaktens arbete med resolution 1325.

Den främsta och tydligaste likheten jag identifierat är att män och kvinnor skall delta i alla funktioner och på alla nivåer inom organisationen vid ett internationellt arbete. Det innebär att det behövs någon form av genusperspektiv på en insats för att kunna identifiera behov som exempelvis att det behövs fler kvinnor i insatserna.

Jag har även identifierat att både Regeringen och Försvarmakten ser uppföljning och utvärdering som en viktig del i arbetet för att implementera resolution 1325. Genom regelbunden rapportering och utvärdering kan Regeringen följa upp sin handlingsplan.

Försvarmakten följer arbetet med implementeringen av resolution 1325 kontinuerligt genom Försvarmaktens verksamhetsledning samt genom att olika enheter inom organisationen kontinuerligt redovisar erfarenheter och dragna lärdomar. Dessutom genomför cheferna uppföljning exempelvis genom att genomföra inspektioner av förband och insatsområden.

I övrigt har jag identifierat en skillnad i att intresse- och fokusområden går åt olika håll. Regeringens handlingsplan riktar sig mer mot övergripande mål, som exempelvis tillräckliga mandat och resurser för att lösa arbetet med att införa resolution och att det finns ett samarbete mellan länder för att tillsammans införa och genomföra resolution 1325.

Försvarsmaktens fokus ligger mer på en praktisk och verklighetsbaserad nivå genom exempelvis en egen pool av personal i syfte att vara rådgivare till cheferna och experter inom området genus vid ett internationellt uppdrag.

Det som skiljer Regeringens handlingsplan och Försvarsmaktens arbete väsentligt åt är bakgrunden. Regeringens handlingsplan utgår i grunden från resolution 1325, som är mer en idealbild av hur det skall vara än hur arbetet rent praktiskt skall genomföras.

Försvarsmaktens arbete skiljer sig genom att de utgår från praktisk erfarenhet och dragna lärdomar från det verkliga arbetet.

En annan skillnad är chefens roll vid implementering av resolution 1325. För att lyckas med implementeringen av resolution 1325 krävs det att cheferna är utbildade och förstår vikten av att implementera resolution 1325 på en insats. Det är viktigt att cheferna tar ett stort ansvar vid implementeringen och att de till sin hjälp har expertfunktioner i syfte att ge råd och stöd. Kopplat till detta spelar det också roll på vilket sätt genusrådgivare används, samt vilken kunskap konfliktområdets insatspersonal har vad gäller mäns och kvinnors olika situation i en konflikt.

De slutsatser jag har dragit är att det finns både likheter och skillnader mellan Regeringens handlingsplan för implementering av resolution 1325 och Försvarsmaktens arbete med resolution 1325. Studier om resolution 1325 är i många fall kopplat till både Regeringens handlingsplan och framför allt Försvarsmaktens arbete.

För att arbetet med att implementera resolution 1325 skall bli så lyckat som möjligt krävs att Regeringen och Försvarsmakten samverkar och samarbetar mer i framtiden i syfte att kunna möta framtidens nya krig och konflikter där nya komplexa situationer och problem finns.

Arbetet med implementeringen av resolution 1325 är relativt ny och därmed har arbetet med att identifiera behov, svagheter och styrkor precis börjat komma igång ordentligt. Då behövs ett nära samarbete mellan alla som är involverade i arbetet med resolution 1325.

Litteratur- och källförteckning

Litteratur

Ejvegård Rolf (2003), *Vetenskaplig metod*, Lund: Studentlitteratur, Tredje upplagan

Ivarsson Sophia & Edmark Lina (2007), *Att samverka kring 1325- samverkansmöjligheter mellan civila och militära aktörer i internationell krishantering avseende implementering av FN resolution 1325*, Stockholm: Försvarshögskolan

Internetkällor

<http://daces-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N09/534/46/PDF/N0953446.pdf?OpenElement>

<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N09/542/55/PDF/N0954255.pdf?OpenElement>

http://www.manskligarattigheter.gov.se/extra/pod/?id=18&module_instance=4&action=pod_show&navid=67&subnavid=18&subnavinstance=4

<http://www.operation1325.se/content/view/34/46/>

<http://www.operation1325.se/content/view/41/52/>

<http://www.regeringen.se/content/1/c6/13/62/27/10ec6c50.pdf>

<http://www.regeringen.se/content/1/c6/13/62/30/e09abb3f.pdf>

<http://www.regeringen.se/sb/d/10442/a/101610>

Övriga källor

Hallenberg Jan, Ring Stefan, Rydén Birgitta & Åselius Gunnar (2008), *Om konsten att tänka, granska och skriva på ett vetenskapligt sätt- En introduktion i metodlära*, Stockholm: Försvarshögskolan

Intervju med ansvarig för implementering av resolution 1325 i Försvarsmakten

Ivarsson Sophia (2010), *Genusmedveten säkerhet som en effekt av UNSC Resolution 1325?- En utvärdering av 1325 och dess implikationer på en förändrad militär säkerhetssyn*, work in process

Olsson Louise & Tejpar Johan (eds) (2009), *Operational Effectiveness and UN Resolution 1325- Practices and Lessons from Afghanistan*, Stockholm: Försvarsdepartementet, Användarrapport

Valenius Johanna (2007), *Gender Mainstreaming in ESPD missions*, Paris; Institute for Security Studies, European Union

9 Bilaga

9.1 Bilaga 1: Intervjufrågor

Inledning och förutsättning

Min undersökning handlar om resolution 1325 och hur arbetet med att implementera den i Försvarsmakten går, med utgångspunkt i det Regeringen beslutat om i sin handlingsplan.

Dessutom handlar den om vilka delar som är berörda av implementeringen och om det är någon del i resolutionen som är extra svår att implementera. Slutligen handlar den om hur arbetet med att införa den följs upp.

Jag avser att göra en intervju med den som är ansvarig för implementeringen av resolution 1325 i Försvarsmakten, i syfte att få en aktuell bild av hur arbetet genomförs idag.

Svaren jag får kommer inte i texten att kunna härledas till den jag intervjuar som person, om det inte är godkänt av den jag intervjuar. Däremot vill jag kunna nyttja svaren som en referens till en källa i min uppsats om resolution 1325 i Försvarsmakten.

Frågor till intervjun

- Vad gör Försvarsmakten för att implementera Sveriges handlingsplan för resolution 1325?
- Vilka delar av Försvarsmakten berörs mer än andra av implementeringen av resolution 1325?
- Är det något i resolution 1325 som är särskilt svårt att implementera i Försvarsmakten?
- Hur följs arbetet med att införa resolution 1325 upp i Försvarsmakten?
- På vilket sätt hanterar Försvarsmakten de resolutioner (1888 och 1890) som tillkommit under hösten 2009, efter det att nuvarande handlingsplaner börjat gälla?